1e Voortgangsrapportage 2023

Versie: 2.0.0.0.0.0

Inhoudsopgave

1 Voorwoord **3**

2 Leeswijzer en samenvatting **5**
2.1 Leeswijzer 5
2.2 Samenvatting 6

3 Beleidsrealisatie begroting 2023 **7**
3.1 Bestuur en dienstverlening 8
3.2 Veiligheid 12
3.3 Economie 16
3.4 Bereikbaarheid 20
3.5 Omgevingskwaliteit 26
3.6 Stedelijke ontwikkeling 30
3.7 Jeugd en onderwijs 36
3.8 Cultuur, sport en recreatie 40
3.9 Maatschappelijke ondersteuning 48
3.10 Werk en inkomen 52

4 Paragrafen **57**
4.1 Plankosten 57

Hoofdstuk 1

1 Voorwoord

De 1e Voortgangsrapportage 2023 laat zien dat de uitvoering van de Programmabegroting 2023 grotendeels op koers ligt: we realiseren het merendeel van de prestaties uit de begroting volgens plan. Alleen binnen het programma Cultuur, sport en recreatie zijn er nog enkele prestaties die worden beïnvloed door het coronavirus (na-ijleffecten) en deze prestaties staan op 'oranje'.

Prijsstijgingen
De huidige inflatieontwikkeling vergroot de kans dat binnen de lopende investeringsprojecten en exploitatiebudgetten tegenvallers optreden die het eerder vastgestelde ambitieniveau onder druk zetten. Een tweede punt waarop prijsstijgingen doorwerken in de begroting is via loonontwikkeling bij partijen waarbij de gemeente inkoopt of waarmee de gemeente een subsidierelatie heeft. Als de loonontwikkeling in deze sectoren sterker stijgt dan de gemeentelijke index[1], leidt dit voor gesubsidieerde instellingen tot een tekort. Dat komt omdat de subsidie dan vaak minder toeneemt dan de eigen kostenontwikkeling. Voor diensten die de gemeente inkoopt leidt dit tot een tekort op de eigen begroting, omdat de budgetten minder zijn geïndexeerd dan de kostenstijging van de diensten die hiermee worden ingekocht. Het financiële effect van de prijsstijgingen is onderdeel van de Kaderbrief 2023-2027.

Overige financiële ontwikkelingen
Naast de prijsstijgingen zijn er nog andere financiële ontwikkelingen, zoals een per saldo incidenteel voordeel op de financieringsfunctie en kapitaallasten, een nadeel van de CAO en het resultaat van de ontwikkeling van de uitkeringen uit het gemeentefonds.

De bijbehorende begrotingswijziging (jaarschijf 2023) zal onderdeel zijn van het raadsvoorstel bij Kaderbrief 2023-2027 / 2e Voortgangsrapportage 2023 en deze zullen we daar ook toelichten.

Leiden, juni 2023

College van burgemeester en wethouders

1 *De gemeentelijke index volgt de macro-economische ontwikkeling.*

Hoofdstuk 2

2 Leeswijzer en samenvatting

2.1 Leeswijzer

De voortgangsrapportage bestaat uit twee delen:

- Verantwoording van de beleidsrealisatie van de Programmabegroting 2023;
- De paragraaf plankosten.

De verantwoording van de beleidsrealisatie volgt de programma-indeling van de Programmabegroting 2023. Aan de hand van de doelenbomen met de prestaties geven we met de kleuren van de stoplichten aan in hoeverre de uitvoering van de prestaties op schema ligt:

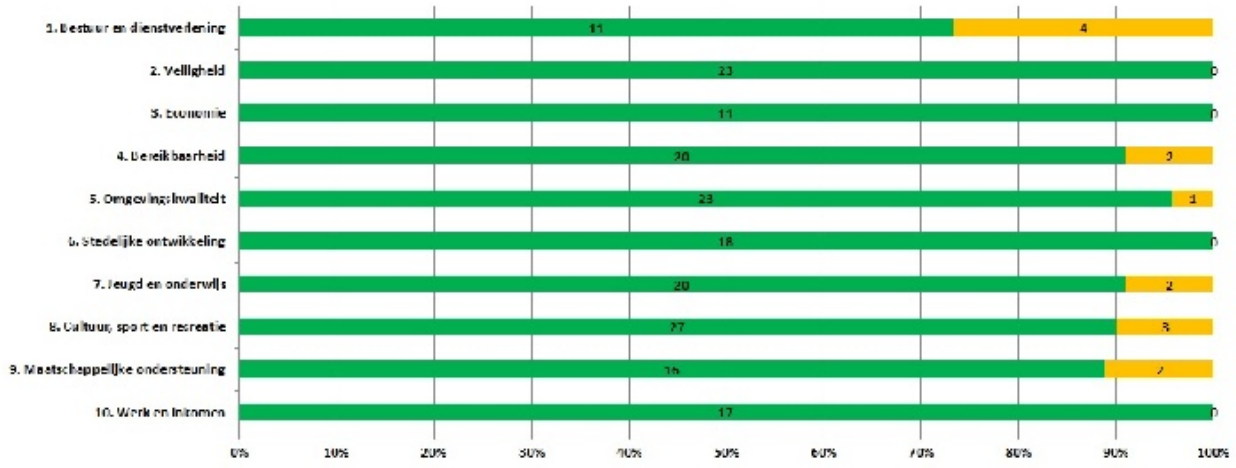
Stoplicht	Betekenis
✓ Groen	Prestatie wordt of is binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.
÷ Oranje	Er is een risico dat de prestatie niet binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit wordt gerealiseerd. Hierop is bijsturing nodig.
✗ Rood	Prestatie wordt of is niet binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.

Bij een 'rood' of 'oranje' stoplicht bevat de voortgangsrapportage in ieder geval een toelichting op de oorzaak van de afwijking, de consequenties voor het bereiken van de programmadoelstelling en de wijze waarop het college wil bijsturen.

2.2 Samenvatting

Voortgang Prestaties
De uitvoering van de Programmabegroting ligt grotendeels op koers: van de 200 prestaties waarin de Programmabegroting 2023 is opgedeeld, verwachten we dat 186 prestaties volgens planning worden gerealiseerd ('groen'). Op 14 prestaties is bijsturing nodig ('oranje'). Er zijn op dit moment geen prestaties waarbij we verwachten dat deze niet binnen de kaders uit de Programmabegroting 2023 kunnen worden gerealiseerd ('rood').

De onderstaande figuur maakt inzichtelijk welk percentage van de prestaties binnen de diverse programma's op koers ligt:

Hoofdstuk 3

3 Beleidsrealisatie begroting 2023

1

Bestuur en dienstverlening

Bestuur en dienstverlening

Programmanummer	1
Commissie	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
Portefeuille(s)	Bestuur, Veiligheid en Handhaving Kennis, Onderwijs, Sport en Financiën Werk, Inkomen en Economie & Cultuur

De missie van het programma Bestuur en dienstverlening luidt:
De gemeente Leiden staat voor een betrouwbaar bestuur: open en transparant en in samenwerking met en voor partners en burgers in de stad en regio.
De gemeente Leiden staat voor een klantgerichte, persoonlijk en toegankelijke dienstverlening, waarbij de burgers, bedrijven en overige instellingen betrouwbaar, duidelijk, snel en op maat worden bediend.
Stand van zaken bij Voortgangsrapportage
Als eerste gemeente in Nederland is de gemeente Leiden per 10 maart gaan werken met de 'Hidden Disabilities Sunflower' keycord. Dit is een keycord waar zonnebloemen op staan. Iemand met een verborgen beperking kan deze omhangen in situaties waarbij ze (discreet) aandacht willen vragen voor de beperking. Door het herkennen van de keycord begrijpt de dienstverlener dat er net een andere benadering nodig is voor deze klant. Ze kunnen vragen hoe de klant geholpen wil worden en bijvoorbeeld langzamer te spreken, wat meer tijd te nemen voor uitleg en geduld hebben wanneer iets niet direct begrepen wordt. Medewerkers van de gemeente Leiden die het meeste in contact staan met inwoners zijn getraind in het herkennen en helpen van mensen die een Sunflower keycord om hebben.
Dit voorjaar hadden de afdeling Burgerzaken en het Klantcontactcentrum twee keer een hoofdrol in het KRO-NCRV programma Burgerzaken. Een kijkje in de keuken van deze twee afdelingen. Daarnaast organiseerden we een informatiemiddag voor stellen die gaan trouwen of een partnerschap willen aangaan in het stadhuis om vragen beter en persoonlijker te kunnen beantwoorden. De eerste keer was een succes en we organiseren het daarom nog een aantal keer dit jaar.
Tenslotte hebben we in het eerste kwartaal van 2023 de schrijfwijzer gelanceerd. In deze gemeentebrede schrijfwijzer staan 10 regels voor het schrijven in duidelijke taal. Ook staan er 10 algemene Leidse schrijfafspraken in. Al deze tips en voorbeelden gaan de medewerkers helpen om hun teksten direct duidelijk te maken.

3.1.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 1A Bestuur

Doel	Prestatie	
1A1 Volksvertegenwoordiging, kaderstelling en control	1A1.1 De gemeenteraad en raadscommissies vergaderen volgens de vastgestelde vergadercyclus	✓
	1A1.2 Burgers actief informeren over rol en werkzaamheden van de gemeenteraad	✓
	1A1.3 Ondersteuning van de gemeenteraad door de griffie, onderzoek door de rekenkamercommissie en controle door de accountant	✓
1A2 Dagelijks besturen van de gemeente	1A2.1 Dagelijks besturen van de gemeente door het college	✓
	1A2.2 Informeren en betrekken van burgers, bedrijven en instellingen over besluiten en bij uit te voeren beleid	✓
	1A2.3 Organiseren van verkiezingen voor gemeente, provincie, waterschap, Rijk en Europa	✓
	1A2.4 Strategische beleidsadvisering en onderzoek	✓
	1A2.5 Adviseren van bestuur over communicatie	✓
1A3 Bijdragen aan en sturen op samenwerkingsverbanden	1A3.1 Sturing en toezicht houden op samenwerkingsverbanden	✓
	1A3.2 Bevorderen van intergemeentelijke samenwerking	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 1A Bestuur

1A2.3 Organiseren van verkiezingen voor gemeente, provincie, waterschap, Rijk en Europa
Voor het organiseren van de verkiezingen voor Provinciale Staten en Waterschappen op 15 maart 2023 is een extra onttrekking van € 62.500 gedaan uit de egalisatiereserve verkiezingen. Hiermee is onder andere het de Centrale Stemopening mogelijk gemaakt. De evaluatie hiervan is nog niet afgerond. Het Ministerie van BZK heeft, met het oog op de verdere vernieuwing van het verkiezingsproces, een verkiezingsagenda voor de periode tot 2030 opgesteld. De exacte wijzigingen en financiële consequenties hiervan zijn op dit moment nog niet duidelijk. Daarom zal voor dit onderwerp pas bij de Kaderbrief 2024 worden beoordeeld of en zo ja voor welk bedrag een verhoging van de reservering voor verkiezingen moet plaatsvinden. De genomen maatregelen naar aanleiding van de evaluatie 2021 nemen we hierin ook mee.
Voor het organiseren van de verkiezingen voor het Europees Parlement 2024 – en eventuele andere vervroegde verkiezingen – wordt t.z.t. opnieuw een voorstel voorgelegd voor een extra onttrekking uit de egalisatiereserve verkiezingen.

Beleidsterrein 1B Dienstverlening

Doel	Prestatie	
1B1 Burgers, bedrijven en instellingen zijn tevreden over de publieke dienstverlening	1B1.1 Leveren van alle producten en diensten op het gebied van Burgerzaken (o.a. reisdocumenten, rijbewijzen, huwelijken etc.)	÷
	1B1.2 Zorgen voor persoonlijke, betrouwbare en toegankelijke dienstverlening via de belangrijkste kanalen die de burger van ons verwacht en die voldoen aan de moderne standaarden.	÷
	1B1.3 Op orde houden basisregistraties (BRP, BAG, BGT)	✓
	1B1.4 Beantwoorden van eerstelijns vragen, verstrekken van informatie en leveren van eerstelijns producten	÷
	1B1.5 Omzetten papieren archieven in digitale archieven naar de moderne standaarden	÷

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 1B Dienstverlening

1B1.1 / 1B1.2 / 1.B1.4
De publieke dienstverlening ervaart nog hinder van de ICT-storingen. Inmiddels zijn er diverse acties in gang gezet om de storingen op te lossen c.q. beheersbaar te maken.

1B1.5 Omzetten papieren archieven in digitale archieven naar de moderne standaarden
Bij het omzetten van de papieren bouwdossiers naar digitale archieven (e-depot) is de verwachting dat we de digitalisering van de bouwdossiers eind 2023 gaan afronden. Dit is later dan oorspronkelijk werd gedacht; het overhalen van de bouwdossiers naar het e-depot blijkt een ingewikkeld proces, dat langer duurt dan in eerste instantie werd ingeschat. De kleinere bestanden zijn wel volledig opgeleverd en intern via een schijf te raadplegen.

2

Veiligheid

Veiligheid

Programmanummer	2
Commissie	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
Portefeuille(s)	Bestuur, Veiligheid en Handhaving Gezondheid, Jeugdzorg & Welzijn

De missie van het programma Veiligheid luidt:
De gemeente Leiden staat voor een stad die veilig is èn voelt op het gebied van wonen, werken en leven in samenwerking met bewoners en partners.
Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

- In het eerste kwartaal van 2023 is het nieuwe Integraal Veiligheidsplan (IVP) voor de periode 2023-2026 opgesteld. In juni wordt het IVP door de gemeenteraad vastgesteld. In het IVP zijn de volgende prioriteiten voor het veiligheidsbeleid voor de aankomende jaren vastgesteld:
  - De integrale wijk- en buurtaanpak
  - Aanpak woonoverlast
  - Veiligheid in de openbare ruimte
  - Regie op jeugd / jeugdoverlast
  - Preventie brandveiligheid (van minder zelfdredzamen)
  - Digitale veiligheid
  - Aanpak Ondermijning
- Voor het project Dealbreakers - gericht op het weerbaar maken van jongeren en voorkomen van jonge aanwas van jongeren in de georganiseerde drugscriminaliteit - is in het eerste kwartaal van 2023 het plan van aanpak opgesteld. Inmiddels zijn een aantal acties in gang gezet vanuit dit project. Zo hebben op meerdere scholen signaaloverleggen plaatsgevonden omtrent vertoond zorgwekkend gedrag bij jongeren, zijn jongerenwerkers getraind op signalen van afgleiden naar het criminele circuit en zijn tot slotook sportverenigingen betrokken bij de aanpak van Dealbreakers.

3.2.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 2A Veiligheid

Doel	Prestatie	
2A1 Beperken criminaliteit, bewaken democratische rechtsstaat	2A1.1 Aanpak ondermijning	✓
	2A1.2 Voorkomen of aanpakken radicalisering en polarisatie	✓
	2A1.3 Voorkomen cybercrime / gedigitaliseerde criminaliteit	✓
	2A1.4 Inzet Veilig Thuis	✓
	2A1.5 Inzet Veilige Publieke taak	✓
2A2 Beperken criminaliteit en overlast in de woonomgeving	2A2.1 Beperken van overlast van personen die verward gedrag vertonen	✓
	2A2.2 Beperken van overlast in de woonomgeving	✓
	2A2.3 Preventie woninginbraken	✓
	2A2.4 Regievoering samenwerking jaarwisseling / vuurwerk	✓
	2A2.5 Inzet buurt- en wijkveiligheid	✓
	2A2.6 Aanpak fietsendiefstal en fietsoverlast	✓
2A3 Beperken jeugdoverlast en criminaliteit	2A3.1 Stedelijke jeugdaanpak	✓
2A4 Optimale preventie en aanpak branden, rampen en crises	2A4.1 Realiseren van BRL-vakbekwame gemeentelijke crisisorganisatie	✓
	2A4.2 Planvorming rondom grootschalige risicovolle evenementen	✓
	2A4.3 Inzet bij rampen en crises	✓
	2A4.4 Optimale preventie brandveiligheid	✓
2A5 Veilig ondernemen en veilig uitgaan	2A5.1 Risicoscan, coördinatie vergunningverlening evenementen	✓
	2A5.2 Handhaven bij evenementen	✓
	2A5.3 Bijdrage aan veilig ondernemen	✓
	2A5.4 Handhaven coffeeshopbeleid / Regulering wietteelt	✓
	2A5.5 Coördinatie vergunningverlening horeca	✓
	2A5.6 Handhaven horecaregelgeving	✓
	2A5.7 Handhaven prostitutiebeleid	✓

Toelichting doelenboom beleidsterrein 2A veiligheid

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3

Economie

Economie

Programmanummer	3
Commissie	Werk en Middelen
Portefeuille(s)	Economie, Kennis, Sport & Gezondheid Energie, Werk, Inkomen & Cultuur

De missie van het programma Economie luidt:
De gemeente Leiden staat voor een vitale en duurzame economische structuur in samenwerking met haar stadspartners en de regio.
Stand van zaken bij Voortgangsrapportage
Het programma Economie omvat 11 verschillende prestaties. De prestaties zijn volop in uitvoering en krijgen allemaal een groen stoplicht.

- **Ruimte voor werken** - In het eerste kwartaal van 2023 is gestart met het formuleren van een ontwikkelagenda ruimte voor werken in de stad. Besluitvorming hierover wordt voorzien in het eerste kwartaal van 2024.
- **Bedrijventerreinen-strategie -** In het eerste kwartaal van 2023 is gestart met het werven voor de functie ruimtemaker. Hierbij wordt de uitvoering van Challenge de Waard betrokken. Naar verwachting kan de functie ruimtemaker in het tweede kwartaal 2023 starten. Het betreft een periode van 2 jaar.
- **Bedrijventerreinen-strategie -** In het eerste kwartaal van 2023 is gestart met de evaluatie van de bedrijventerreinenstrategie.
- **Leiden Winkelstad** - In december 2022 is een actieplan impuls Leidse Lokale economie vastgesteld. In het eerste kwartaal 2023 is gestart met de uitvoering. Diverse actiepunten, waaronder de stegenaanpak, zijn gestart.
- **Leiden Winkelstad -** In december 2022 is het uitvoeringsplan warenmarkt- en retailbeleid vastgesteld. In het eerste kwartaal 2023 is gestart met de uitvoering hiervan.
- **Leiden Winkelstad -** De stegenaanpak is in uitvoering. Gestart is met de uitvoering van de Catharinasteeg, Pieterskerk-Choorsteeg en de Vrouwensteeg. Afhankelijk van de uitkomsten, wordt de stegenaanpak breder in de binnenstad uitgevoerd.
- **Centrum voor Innovatief Vakmanschap (CIV) Bio Sciences** - Voor de CIV Bio Science is de RIF subsidie eind 2022 toegewezen en het programma is op dit moment in uitvoering.
- **Circulaire economie** - Er worden verschillende successen behaald. Waaronder de verdere ontwikkeling van de circulaire monitoringstool voor gemeentelijke bouwprojecten: De Leidse Ladder. Deze tool is reeds in gebruik genomen voor gemeentelijke bouwprojecten in de openbare ruimte. De subsidieronde Circulair Verwaarden (februari, 2023) kende opnieuw meer aanvragen dan beschikbare middelen. Daarnaast fungeren we als voorbeeld voor andere gemeenten op o.a. thema Bouw en het Leidse KOPlopers project, waarbij we de stad aanjagen de overstap te maken van wegwerp- naar herbruikbare bekers.

3.3.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 3A Ruimte om te ondernemen

Doel	Prestatie	
3A1 Betere ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijven en instellingen	3A1.1 Regionale en lokale beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en advisering	✓
	3A1.2 Doorontwikkeling Leiden Bio Science Park (LBSP)	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3A Ruimte om te ondernemen

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 3B Faciliteren en stimuleren van ondernemen

Doel	Prestatie	
3B1 Sterker ondernemersklimaat	3B1.1 Faciliteren van bedrijvigheid, starters en ondernemerschap in Leiden	✓
	3B1.2 Verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en stimuleren ondernemerschap	✓
3B2 Meer kennisintensieve bedrijvigheid	3B2.1 Stimuleren en acquisitie van kennisintensieve bedrijvigheid en netwerken	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3B Faciliteren en stimuleren van ondernemen.

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 3C Marketing en promotie

Doel	Prestatie	
3C1 Meer zakelijk en recreatief bezoek aan Leiden	3C1.1 Citymarketing en stimuleren toeristische aantrekkelijkheid	✓
	3C1.2 Faciliteren Centrummanagement Leiden en marketing- en activiteitencampagne binnenstad	✓
	3C1.3 Inspanningen en programmasturing Binnenstad	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3C Marketing en promotie.

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 3D Circulaire economie

Doel	Prestatie	
3D1 Circulaire Economie Een economie waar materialen afkomstig zijn uit hernieuwbare bronnen en efficiënt worden gebruikt, waar de focus verschuift van bezit naar gebruik en waar nieuwe arbeidsplaatsen ontstaan gerelateerd aan reparatie en recycling.	3D1.1 Circulaire Bouw	✓
	3D1.2 Verwaarden van materiaalstromen	✓
	3D1.3 Circulair inkopen	✓

Toelichting doelenboom beleidsterrein 3D Circulaire economie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

4

Bereikbaarheid

Bereikbaarheid

Programmanummer	4
Commissie	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
Portefeuille(s)	Klimaat, Mobiliteit & Financiën Wonen, Bouwen & Welzijn

De missie van het programma Bereikbaarheid luidt:
De gemeente Leiden wil goed bereikbaar zijn. De komende jaren wordt ingezet op duurzame mobiliteit, waarbij voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer voorrang krijgen. Door de aanleg van een goede hoofdontsluitingsstructuur, het zoeken naar nieuwe vormen van vervoer, het optimaal gebruiken van parkeervoorzieningen en het autoluw maken van de binnenstad wil de gemeente Leiden de leefbaarheid, duurzaamheid en bereikbaarheid verbeteren.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

- Op 19 maart is de finale van de fietshelden geweest. 30 kinderen hebben ideeën aangedragen om fietsen leuker en veiliger te maken in Leiden.
- In de voorjaarsvakantie zijn op het kruispunt Bargelaan – Rijnsburgerweg regeltechnische verbeteringen voor de fiets en het OV uitgevoerd.
- Wethouder Ashley North is gestart als bestuurlijke trekker van het F10-verband. Dit is het landelijke netwerk van ambitieuze fietssteden waar belangrijke fietsthema's worden besproken, gezamenlijk standpunten worden ingenomen, inspiratie wordt opgedaan en waar input wordt geleverd voor de Agenda Fiets. De F10 fungeert als inhoudelijk voorportaal voor de VNG.
- De noord-zuid fietsroute door de Zeeheldenbuurt, met daarin de Tasmanstraat heringericht als fietsstraat, is in 2022 uitgevoerd. De ingebruikname van de fietsstraat hangt af van de uitspraak van de Raad van State.
- Afgelopen periode zijn er vele fietsparkeervoorzieningen gerealiseerd op verzoek van bewoners, waaronder in Groenhovenstraat en de Theda Mansholtstraat.
- Het opstalrecht fietsenstalling bij De Vink is gevestigd door de notaris begin 2023.
- Bij station Lammenschans in Leiden is een begin gemaakt met de herinrichting van het Kamerlingh Onnesplein en de bouw van een nieuwe fietsenstalling, in samenwerking met Prorail en de provincie Zuid-Holland.
- Begin 2023 is een vervolg gegeven aan de uitvoering van de maatregelen uit de parkeervisie. Door de aanpassing van voornoemde parkeerdocumenten wordt onder andere een juridische grondslag geboden voor de uitbreiding van het parkeerrestrictiegebied en het hanteren van een uitgifteplafond (maximaal aantal uit te geven parkeervergunningen) en wachtlijst per deelzone in de binnenstad en stationsomgeving.
- Er is een zero-emissie bouwlogistiek project over het water succesvol uitgevoerd met de Universiteit en Constructif waarmee de basis is gelegd voor verdere uitbreiding van uitstootloos (goederen) vervoer over het water.
- Dit jaar worden 3 pilots uitgevoerd met kentekenregistratie (Breestraat, Langebrug en Leidse Schans). De camera's zijn geplaatst en zijn sinds april operationeel, na een half jaar zal er een evaluatie plaatsvinden. Zie: Kentekenregistratie met camera's - Gemeente Leiden
- Op donderdag 30 mei is een bijeenkomst gehouden voor ondernemers in het Leiden Bio Science Park. Op deze bijeenkomst laten we zien hoe je je mobiliteit anders en duurzaam kunt inrichten. Bedoeling is dat een netwerk van ambassadeurbedrijven ontstaat die elkaar kunnen ondersteunen op diverse duurzame mobiliteitsthema's als (deel) fiets, voor- en natransport, verduurzaming in arbeidsvoorwaarden, verduurzaming in logistiek etc.
- Samen met Centrummanagement en Ondernemend Leiden is een Plan van aanpak/Projectplan opgesteld waarin is beschreven welke stappen de partijen in de periode tot 2025 e.v. (2030) ondernemen voor de inrichting en totstandkoming van de zero-emissie zone. Met rijksmiddelen is uitbreiding gekomen van de projectorganisatie voor projectondersteuning en communicatie, ook komt er een logistiek makelaar. Tenslotte sluiten we aan bij de landelijke richtlijnen en communicatie activiteiten en campagne en hebben we een gezamenlijke website voor zero-emissie aangemaakt: steden-bevoorraden-zonder-co2-uitstoot.

3.4.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 4A Langzaam verkeer

Doel	Prestatie	
4A1 Meer fietsgebruik	4A1.1 Opstellen en uitvoeren fietsbeleid	✓
	4A1.2 Verbeteren Fietsroutes	✓
	4A1.3 Noord-zuid verbindingsas Leiden Bio Science Park	÷
4A2 Stimuleren lopen	4A2.1 Opstellen en uitvoeren voetgangersbeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4A Langzaam verkeer

A1.3 Noord-zuid verbindingsas Leiden Bio Science Park
Het project is in 2022 gestart en opgeknipt in 2 fasen; onderzoek naar de mogelijke maatregelen om met name de verkeersveiligheid te verbeteren op korte termijn, en een vervolgonderzoek naar de effecten op het onderliggende wegennet bij vermindering van doorgaand (auto)verkeer gericht op de lange termijn.

Fase 1 Korte termijn maatregelen verkeersveiligheid
- Onderzoek en aanpak van de verkeersveiligheid op de Noord-zuid verbindingsas (NZVA) – met name de Posthofrotonde, Darwinrotonde en kruising Sandifortdreef- voor langzaam verkeer. Daarnaast wordt gekeken worden naar mogelijkheden om de bereikbaarheid te verbeteren voor ambulances van/naar het ziekenhuis, en de bereikbaarheid van de parkeergarage.
- Uitwerking in samenspraak met bewoners/wijkraden van verkeerskundige schetsen die worden voorgelegd aan de portefeuillehouder (april 2023).
- Mogelijke koppeling van kansrijke maatregelen die de verkeersveiligheid voor langzaam verkeer verbeteren, met het onderhoud aan de Rijnsburgerweg en Posthofrotonde (2023).

Fase 2. Lange termijn herinrichting NZVA
Ten behoeve van een herinrichting van de NZVA is een nader verkeersonderzoek nodig om te bepalen op welke manier de doorstroming kan worden verbeterd en welke effecten dat heeft voor de functie van de NZVA.
Er wordt momenteel een ‘corridor-onderzoek’ uitgevoerd rond de Rijnsburgerweg dat hiervoor belangrijke informatie levert. De vervolgstap is het uitwerken van varianten voor de NZVA en na participatie daarover met belanghebbenden, en het voorleggen van het Kaderbesluit (NvU) met de voorkeursvariant(en) aan de raad. Het betreft hier naar verwachting zowel oplossingsvarianten voor de rotonde Darwinweg / Sandifortdreef als de overige knelpunten in het gebied: Posthofrotonde, Wassenaarseweg, Rijnsburgerweg en rotonde Albinusdreef.

Beleidsterrein 4B Openbaar vervoer

Doel	Prestatie	
4B1 Meer gebruik van het openbaar vervoer	4B1.1 Opstellen en uitvoeren openbaar vervoer beleid	✓
	4B1.2 Realisatie afspraken HOV-overeenkomst Z-Holland Noord	✓
	4B1.3 Verbeteren OV infrastructuur	✓
	4B1.4 Knooppunt Leiden Centraal	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4B Openbaar vervoer

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 4C Autoverkeer

Doel	Prestatie	
4C1 Betere doorstroming op het Leidse wegennet	4C1.1 Opstellen en uitvoeren beleid autoverkeer	✓
	4C1.2 Autoluwe binnenstad	✓
	4C1.3 Rijnlandroute	✓
	4C1.4 Leidse Ring Noord	÷
	4C1.5 Verbeteren knelpunten wegennet	✓
	4C 1.6 Herinrichten centrale infrastructuur Leiden Bio Science Park	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4C Autoverkeer

4C1.3 RijnlandRoute
Ten aanzien van de ingebruikname van de tunnel van de N434 wordt door de provincie inmiddels gecommuniceerd dat dit in de 2e helft van 2024 zal zijn.

4C.1.4 Leidse Ring Noord

Geluidscherm Willem de Zwijgerbrug
Project is gereed en wordt in 2023 afgerond.

Plesmanlaan
De aannemer is nu bezig is met de verdere uitwerking van het ontwerp, en met de voorbereiding van de uitvoering. Als gevolg van de Porthos-uitspraak dienen aanvullende stikstofberekeningen te worden gemaakt. Deze stikstofberekeningen hebben mogelijk invloed op de wijze van uitvoering van het werk. Ook zijn er beroepen aangetekend op het bestemmingsplan. De verweerschriften zijn opgesteld. De zitting zal vermoedelijk pas na de zomervakantie plaatsvinden. Als gevolg van de afhandeling van de beroepen op het bestemmingsplan en de stikstofberekeningen zal de vigerende planning augustus 2025 (project gereed) niet meer haalbaar zijn. Afhankelijk van wat technisch en bestuurlijk haalbaar is zal de planning minimaal een half jaar tot circa een 1,5 jaar vertragen ten opzichte van de contractraming. In de kaderbrief is uw raad geïnformeerd over de consequenties hiervan.

Schipholweg Oost
De aanbestedingsprocedure loopt tot en met april 2023. Indien deze is afgerond, start de uitvoering van de reconstructie in het voorjaar van 2023. De werkzaamheden duren naar verwachting ca. 1 jaar.

Schipholweg West
Het uitvoeringsbesluit Schipholweg-West wordt verder voorbereid en kan naar verwachting in 2023 worden genomen. Dit is echter nog sterk afhankelijk van de samenhang met de ontwikkelingen in en rond het stationsgebied (waaronder de M-kavels) en het programma Autoluwe Binnenstad.

Willem de Zwijgerlaan
Voor de Willem de Zwijgerlaan is conform Kaderbesluit en de daarbij aangenomen motie door uw raad (M190109.02), in 2022 invulling gegeven aan nadere optimalisatie en ruimtelijke inpassing van de gebiedsontwikkeling De Zwijger; dit is vastgelegd in een gebiedsvisie Park de Zwijger. Deze gebiedsvisie is door uw raad inmiddels vastgesteld. Het uitvoeringsbesluit Willem de Zwijgerlaan zal -in samenhang met de uitwerking van de gebiedsvisie Park de Zwijger- naar verwachting in 2024 aan uw Raad worden aangeboden.

Leiderdorp
De aanbestedingsprocedure voor Engelendaal en Oude Spoorbaan loopt; nog onduidelijk is wanneer deze precies kan worden afgerond. Als gevolg van de Porthos-uitspraak zal de stikstofberekening opnieuw worden gemaakt om zeker te stellen dat indien het werk eenmaal is gegund, het werk ook daadwerkelijk gerealiseerd kan worden. In de kaderbrief is uw raad hierover nader geïnformeerd.

Beleidsterrein 4D Parkeren

Doel	Prestatie	
4D1 Meer parkeerkwantiteit en betere parkeerkwaliteit	4D1.1 Opstellen en uitvoeren parkeerbeleid	✓
	4D1.2 Parkeermanagement	✓
	4D1.3 Uitvoeren maatregelen autoparkeren	✓
	4D1.4 Uitvoeren maatregelen fietsparkeren	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4D Parkeren

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 4E Leefomgeving

Doel	Prestatie	
4E1 Betere leefomgeving door verkeersmaatregelen	4E1.1 Verkeersveiligheidsbeleid	✓
	4E1.2 Uitvoeren verkeersmaatregelen op wijkniveau	✓
	4E1.3 Verkeersmanagement	✓
4E2 Verduurzaming mobiliteit	4E2.1 Uitvoeren maatregelen verduurzaming mobiliteitsbeleid	✓

Toelichting doelenboom 4E Leefomgeving

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

5

Omgevingskwaliteit

Omgevingskwaliteit

Programmanummer	5
Commissie	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
Portefeuille(s)	Klimaat, Mobiliteit & Financiën Energie, Werk, Inkomen & Cultuur Bestuur, Veiligheid, Handhaving & Regio Wonen, Bouwen & Welzijn

De missie van het programma Omgevingskwaliteit luidt:
De gemeente Leiden staat voor een stad met een schone, hele en veilige openbare ruimte, waar het goed vertoeven is voor iedereen. Samen met alle gebruikers zorgen we dat dat ook zo blijft, nu en in de toekomst. Daarom passen we de stad aan, we maken haar klimaatrobuust en vergroten de biodiversiteit om Leiden ook voor toekomstige generaties leefbaar en aantrekkelijk te houden.
Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

- Ook in 2023 merken we bij beheer dat de prijzen zijn gestegen. De verhoging lijkt enigszins te stabiliseren en in een enkel geval is deze minder hoog dan in de tweede helft van 2022. De prijsstijgingen worden vooral veroorzaakt door stijgende lonen en hogere materiaalkosten. Met name bij de energielasten (elektra, gas, brandstof) is sprake van extreme prijsstijging die niet binnen bestaande budgetten is op te vangen. Ook bij de kapitaal intensieve domeinen zoals wegen, riolering en kunstwerken vallen de prijsstijgingen op, met name bij de vervangingsinvesteringen. Door creatieve oplossingen en alleen te doen wat echt nodig is, blijft de doorwerking dit jaar binnen de budgetten op te vangen. Als de prijsstijgingen aanhouden, gaan we dit de komende jaren ook bij de uitvoering van de vervangingsinvesteringen en groot onderhoud merken doordat de beschikbare middelen dan onvoldoende zijn.
- Aandachtspunten bij de wijkvernieuwingsprojecten is de planning van de NUTS-partijen en de samenhang met de geplande projecten voor de energietransitie. Vanwege capaciteitsproblemen en de grote opgave die de NUTS-partijen momenteel hebben, is het mogelijk dat sommige wijkvernieuwingsprojecten vertraging oplopen. Die vertraging borgt dat de werkzaamheden nog steeds integraal met de NUTS-partijen uitgevoerd kunnen worden. Zo blijven de omgevingshinder en de maatschappelijke kosten zo beperkt mogelijk.
- Dit jaar wordt gewerkt aan de afronding van het Integraal Waterketenplan 2024-2028 (IWKP). De financiële consequenties van het IWKP zijn inzichtelijk gemaakt als onderdeel van de Kaderbrief.
- De renovatie van het Bos van Bosman verloopt volgens schema. Er worden dit jaar 3 parken geëvalueerd, te weten Hooghkamerpark, Park Matilo en de Burcht. Deze evaluaties doen we om een goede afweging te kunnen maken voor welk park (voorbereidingen voor) groot onderhoud moet worden opgepakt.
- We hebben de Groene Hoofdstructuur uit 2018 geactualiseerd, waarbij geconcludeerd kan worden dat een behoorlijk aantal deelprojecten al feitelijk is gerealiseerd, en we zetten de uitvoering verder voort.
- In de Oostvlietpolder heeft beheerder het Zuid Hollands Landschap met enkele maatregelen de grondwaterstand verhoogd, wat hopelijk de weidevogelstand ten goede komt. Er wordt nog gewerkt aan een plan voor verbetering van de natuurwaarden. Op 16 maart zijn 52 fruit- en notenbomen aangeplant in het fruitbos in de Oostvlietpolder, het gebied van de oude volkstuinen, parallel aan de A4. Deze bomen zijn door Zuid-Hollands Landschap aangeplant met een financiële bijdrage vanuit Leiden City of Bio Science 2022 en door bemiddeling van de Bomenbond. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan herstel van de biodiversiteit, en wordt dit stukje fruitbos aantrekkelijker voor recreanten.
- Leiden pleit in regionaal verband voor een bijdrage van alle gemeenten aan de dierenambulance en de kosten voor het vervoer van wilde vogels. Dit heeft bij enkele gemeenten een toezegging opgeleverd.
- De gemeente, Dunea en Liander hebben positieve ervaringen met het convenant om ondergrondse werkzaamheden beter op elkaar af te stemmen. Het convenant loopt dit jaar af en de partijen willen graag een nieuw convenant afsluiten voor de komende jaren.
- Het Verticaal Kabel- en leidingensysteem (VKLS) nadert zijn Living Lab fase die 2 jaar gaat duren, vanuit de TU Eindhoven is er een postdoc researcher aangeschoven en de coördinerend aannemer is bezig met een planning en begroting.

3.5.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 5A Verharde openbare ruimte

Doel	Prestatie	
5A1 Schoon, heel en veilig	5A1.1 Ontwikkelen beleid openbare ruimte	✓
	5A1.2 Beheren openbare ruimte	✓
	5A1.3 Inzamelen huishoudelijk afval	✓
	5A1.4 Beheren contracten buitenreclame	✓
	5A1.5 Handhaven gebruik openbare ruimte	✓
	5A1.6 Werken voor derden cluster beheer	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5A Verharde openbare ruimte

5A1.2 Beheren openbare ruimte

Openbare verlichting
De verbruikstarieven (dal en piek) voor elektriciteit zijn in 2023 ruim 8 keer zo hoog vergeleken met voorgaande jaren. Ook netwerkkosten en energiebelasting zijn gestegen. Dit leidt tot een aanzienlijk tekort voor beheren openbare verlichting.

Beleidsterrein 5B Openbaar water

Doel	Prestatie	
5B1 Waterkwantiteit op orde en verbeteren waterkwaliteit	5B1.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid waterkwantiteit en waterkwaliteit	✓
	5B1.2 Beheren openbaar water en riolering	✓
5B2 Recreatieve waarde water vergroten	5B2.1 Ontwikkelen beleid gebruik openbaar water	÷
	5B2.2 Exploiteren havens en waterwegen	✓
	5B2.3 Behandelen ligplaatsvergunningen	✓
	5B2.4 Handhaven gebruik openbaar water	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5B Openbaar water en klimaatadaptatie

5B2.1 Ontwikkelen beleid gebruik openbaar water
Momenteel verkennen we hoe we op integrale wijze vorm kunnen geven aan (uitvoering van) beleid gebruik openbaar water en wat hier voor nodig is.

Beleidsterrein 5C Openbaar groen en biodiversiteit

Doel	Prestatie	
5C1 Ontwikkelen en beheren van het openbaar groen	5C1.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid stedelijk en regionaal groen	✓
	5C1.2 Renoveren en herinrichten parken	✓
	5C1.3 Beheren openbaar groen	✓
	5C1.4 Behandelen kapvergunningen	✓
	5C1.5 Aanleggen Singelpark	✓
	5C1.6 Beheren Oostvlietpolder	✓
5C2 Bevorderen biodiversiteit en dierenwelzijn	5C2.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid biodiversiteit en dierenwelzijn	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5C Openbaar groen en biodiversiteit

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 5D Milieu en duurzaamheid

Doel	Prestatie	
5D1 Werken aan een klimaatneutrale en klimaatingerichte stad	5D1.1 Milieubeheer algemeen	✓
	5D1.2 Uitvoeren geluidsanering	✓
	5D1.3 Uitvoeren bodemsanering	✓
	5D1.4 Uitvoeren duurzaamheidbeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5D Milieu en duurzaamheid

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 5E Klimaatadaptatie

Doel	Prestatie	
5E1 Beperken van effecten van extreme neerslag, langdurige droogte en hittestress; betrekken bewoners en ondernemers bij klimaatverandering	5E.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid klimaatadaptatie	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5E Klimaatadaptatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

6

Stedelijke ontwikkeling

Stedelijke ontwikkeling

Programmanummer	6
Commissie	Stedelijke Ontwikkeling
Portefeuille(s)	Wonen, Bouwen & Welzijn Bestuur, Veiligheid, Handhaving & Regio Energie, Werk, Inkomen & Cultuur

De missie van het programma Stedelijke ontwikkeling luidt:
De gemeente Leiden staat voor een optimale ruimtelijke ontwikkeling van de beschikbare, schaarse ruimte van stad en regio die gericht is op een kwalitatief hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving.
Stand van zaken bij Voortgangsrapportage
Het programma Stedelijke Ontwikkeling bestaat uit 18 prestaties. Hiervan krijgen 17 prestaties een groen stoplicht. De prestatie met een oranje stoplicht wordt toegelicht in deze voortgangsrapportage. Bij een enkele prestatie is een nadere toelichting opgenomen omdat eerder is toegezegd aan de raadscommissie SO dat hierover in de voortgangsrapportage gerapporteerd zou worden.

- **Stimulering ruimtelijke kwaliteit** - Hieronder vallen beleid en acties die betrekking hebben op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. In de praktijk betreft dit met name de aspecten welstand, beeldkwaliteit en architectuur. De gemeente heeft met het Rijnlands Architectuur Platform (RAP) een langdurige subsidierelatie. Deze subsidie stelt het RAP goed in staat om de belangstelling voor architectuur en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving voor een breed publiek in de regio te stimuleren.
- **Omgevingswet** - De Eerste Kamer heeft ingestemd met de inwerking van de Omgevingswet (per 1 januari 2024). Vanaf begin 2023 is een start gemaakt met het verder versterken van de organisatie ten behoeve van de implementatie van de omgevingswet door het aanstellen van enkele nieuwe collega's, onder andere op de juridische disciplines.
- **Sturen op de woningbouwopgave** - Om sociale woningen langer beschikbaar te houden voor de doelgroep en woningcorporaties beter in positie te brengen, heeft het college een aanpassing van de doelgroepenverordening voorgesteld. De instandhoudingstermijn voor sociale huur wordt opgehoogd van 20 naar 30 jaar en die van midden huur van 15 naar 20 jaar. Na de inzage termijn wordt de aangepaste doelgroepenverordening ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.
- **Regionale woonagenda en woonruimteverdeling** - De raad heeft op 9 maart haar zienswijze op de Regionale woonagenda (RWA) en woonruimteverdeling via de regionale Huisvestingsverordening (rHVV) vastgesteld. Volgens de huidige planning stelt het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland de RWA en rHVV op 28 juni 2023 vast. In het kader van het Nationale Woon- en Bouwagenda en het Programma Woningbouw dient elke regio/provincie een woonbod in te dienen. Deze biedingen zijn verwerkt in de regionale realisatie agenda's (RRA). Met deze regionale realisatieagenda's worden de krachten van de verschillende overheidslagen gebundeld met als doel het versnellen van de woningbouw in de regio. Hiertoe leggen partijen hun wederzijdse verantwoordelijkheden en inspanningen vast en erkennen zij wederzijds de in deze realisatieagenda opgenomen kwantitatieve en kwalitatieve opgaven. Op 14 maart 2023 ondertekenden de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, gedeputeerde De Koning en de gemeenten en corporaties binnen Holland Rijnland de RRA voor onze regio.
- **Woonzorgvisie** - Vanuit de Nationale Woon- en bouwagenda heeft het Rijk verschillende programma's opgezet. Eén van deze programma's is het programma Een thuis voor Iedereen. Het doel van dit programma is om te zorgen voor voldoende betaalbare woningen voor alle aandachtsgroepen, met een evenwichtige verdeling over gemeenten en met de juiste zorg, ondersteuning en begeleiding. In 2023 werken we samen met partners en afgestemd met de Leidse Regio aan het opstellen van een woon- zorg én welzijn visie.

3.6.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 6A Ruimtelijke planvorming en plantoetsing

Doel	Prestatie	
6A1 Toedelen van ruimte	6A1.1 Opstellen kaderstellende visies voor de ruimtelijke ontwikkeling van regio, stad en stadsgebieden	✓
	6A1.2 Stimuleren ruimtelijke initiatieven en ruimtelijke kwaliteit	✓
	6A1.3 Opstellen en actualiseren ruimtelijk instrumentarium	✓
	6A1.4 Implementatie Omgevingswet	✓
6A2 Ruimtelijke kwaliteit van de bebouwde ruimte	6A2.1 Behandelen verzoeken van omgevingsvergunningen	✓
	6A2.2 Het voeren van vooroverleg	✓
6A3 Veilig bouwen en veilig gebruiken van bebouwde ruimte	6A3.1 Toezicht en handhaving op veilig bouwen en gebruiken	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 6A Ruimtelijke planvorming en plantoetsing

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 6B Gemeentelijk vastgoed

Doel	Prestatie	
6B1 Optimale exploitatie van gemeentelijk vastgoed	6B1.1 Voeren van een erfpachtbedrijf	✓
	6B1.2 Opstellen MPG en Vermogensbeheer grondexploitaties	✓
	6B1.3 Exploiteren van gemeentelijke gebouwen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 6B Gemeentelijk vastgoed

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting. Omdat is toegezegd dat over de voortgang van het beleidskader vastgoed (BKV) wordt gerapporteerd via de planning en control cyclus, volgt hieronder aanvullende informatie over prestatie 6B1.3.

6B1.3 Exploiteren van gemeentelijke gebouwen
De huurprijzen worden jaarlijks geïndexeerd volgens de standaard indexering die door het Centraal Bureau voor Statistiek wordt bepaald. Omdat de indexering op dit moment erg hoog is, is besloten om voor alle huurders een aangepaste indexering toe te passen. Met de matiging van de indexering van de huur wordt geprobeerd de financiële gevolgen van de hoge inflatie te verzachten. De huurders die beleidsmatig worden ondersteund, krijgen een indexering die gelijk is aan de indexering van de subsidie zodat ze niet worden geconfronteerd met een grote huurstijging. Voor de huurders die niet beleidsmatig worden ondersteund is gekozen voor een andere indexeringsmethode (de SA20 index) die veel lager is dan standaard indexering. Door in tijden van nood onze (maatschappelijke) partners te steunen, zet het college zich in om de sociaal-maatschappelijke infrastructuur zo aantrekkelijk mogelijk te houden.

Voor de verduurzaming van het vastgoed is een routekaart vastgesteld. De routekaart is een stappenplan dat is opgezet om de gefaseerde aanpak van de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed vorm te geven. Hiermee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan een groener, gezonder en duurzamer Leiden. Er is gekozen voor een gefaseerde aanpak, omdat niet alle panden tegelijkertijd verduurzaamd kunnen worden en hierdoor de financiering ook gefaseerd kan worden geregeld. We verwachten dat de werkzaamheden voor de verduurzaming van de laatste panden in fase 1 en 2 in 2023 afgerond zijn. Er wordt nu gewerkt aan een plan om te bepalen welke panden verduurzaamd kunnen worden met het aanvullende krediet dat beschikbaar is gesteld voor fase 3.

Met betrekking tot het onderhoud van het vastgoed is voor 2023 een jaarplan vastgesteld. Dit jaarplan is gebaseerd op het bestaande Meerjarenonderhoudsplan. In 2023 wordt uitvoering gegeven aan het onderhoud volgens het jaarplan. Dit zal zoveel mogelijk gebeuren vanuit raamcontracten.

Beleidsterrein 6C Wonen

Doel	Prestatie	
6C1 Hogere kwaliteit en toename van de woningvoorraad	6C1.1 Implementatie Woonvisie Leiden 2020-2030 en uitvoeringsagenda wonen	✓
	6C1.2 Uitvoering prestatieafspraken 2020-2025	✓
	6C1.3 Regionale woonagenda en woonruimteverdeling	✓
	6C1.4 (Laten) uitvoeren van woningbouwprojecten (inclusief studentenhuisvesting)	✓
6C2 Opheffen illegale huisvesting	6C2.1 Toezien en handhaven op onrechtmatige bewoning	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 6C Wonen

Prestatie 6C1.1 Woonvisie Leiden 2020-2030 en Woonvisie uitvoeringsagenda 2020-2030
Deze prestatie krijgt een groen stoplicht. Eén van de onderliggende thema's *Verkamering en woningmarktregulering* krijgt een oranje stoplicht en wordt hieronder nader toegelicht.

Verkamering en woningmarktregulering
In de begroting 2023 staat dat begin 2023 een voorstel wordt gedaan voor een samenhangend pakket van woningmarktregulerende maatregelen. Het gaat hierbij om regels over verkamering, goed verhuurderschap en opkoopbescherming. Voor het opstellen van dit beleid is landelijke wetgeving nodig: de nieuwe wet Goed verhuurderschap en een aanpassing van de Huisvestingswet. Beide wetten zijn nog niet vastgesteld. De nodige onderzoeken voor het opstellen van beleid zijn inmiddels uitgevoerd, maar het vaststellen van een samenhangend pakket woningmarktregulerende maatregelen wacht nog altijd op de benodigde landelijke wetgeving.

6C1.4 (Laten) uitvoeren van woningbouwprojecten (inclusief studentenhuisvesting)
Deze prestatie omvat 14 projecten die qua omvang het grootste zijn en het meeste bijdragen aan de woningbouwopgave in de komende tien jaar. Elk project wordt hierna afzonderlijk genoemd met een stoplicht. De projecten met een oranje stoplicht worden toegelicht.

1. Lammenschansdriehoek (vh Lammenschanspark)
Groen stoplicht.

2. Stationsgebied
Groen stoplicht.

- Rijnsburgerblok/Lorentz fase 2
  Dit project in het stationsgebied krijgt een oranje stoplicht. Na de zomer van 2022 is ontwikkelaar ABC gestart met de afwijkingsprocedure bestemmingsplan om woningen toe te voegen aan de ontwikkeling (max 25%, zoals opgenomen in het kavelpaspoort). In 2023 wordt het ontwerpproces afgerond en zal naar verwachting de omgevingsvergunning voor de bouw worden aangevraagd. De verwachtte start van de bouw is de eerste helft 2024. Octagon zal volgens de huidige planning in Q1 2024 zowel de woningen als het hotel opleveren. In Q4 van 2023 start de gemeente met het definitief inrichten van de openbare ruimte.

- De Geus
  Dit project in het stationsgebied krijgt een oranje stoplicht. De start van de sloop van het huidige pand is eind 2022 gestart met de asbest sanering. Daarna volgt een fase binnenbouw-, bovenbouw- en kelderbouwsloop. Volgens de huidige planning wil de ontwikkelaar/bouwer de sloopwerkzaamheden in Q2-Q3 2023 afronden. Daarna start in Q3 2023 de kelderbouw en vervolgens de bovenbouw. De volledige bouw is na start van de kelderbouw in circa drie jaar afgerond.

3. De Zwijger
Groen stoplicht.

4. Entreegebied LBSP
Dit project krijgt een oranje stoplicht. Vanwege de aanpassing van de plannen voor het gehele Entreegebied is ook de planvorming en daarmee grondexploitatie voor kavel 6-7 vertraagd. Naar verwachting wordt de grondexploitatie Q3 dit jaar aan de gemeenteraad aangeboden voor besluitvorming.

De studentenwoningen worden volgens planning in juli dit jaar opgeleverd en ook start volgens planning dit jaar de bouw van de stafwoningen voor medewerkers van de universiteit.

5. Westerpoort
Dit project krijgt een oranje stoplicht. In het najaar 2022 hebben zich de volgende ontwikkelingen voorgedaan waardoor de verwachte resultaten in het planvormingsproces van het project Westerpoort nog niet zijn gerealiseerd:

- een bereikbaarheidsvraagstuk in Stadsentree West, zoals uit recent verkeersonderzoek (t.b.v. respectievelijk Agenda Autoluwe Binnenstad en gebiedsontwikkeling Westerpoort) naar voren is gekomen;
- de landelijke stikstofproblematiek die van invloed is op de gebiedsontwikkeling Westerpoort vanwege de nabijheid van beschermde natuurgebieden;
- het in de betreffende deelgebieden te realiseren programma en de financiële haalbaarheid daarvan.

De onzekerheden over bovengenoemde onderwerpen lopen tot nader onderzoek en hebben ertoe geleid dat de geplande afronding van de Gebiedsvisie Westerpoort en de start van de besluitvormingsprocedure van het desbetreffende kaderbesluit zijn opgeschort en doorgeschoven naar op z'n vroegst eind 2023.

6. Vondelkwartier
Groen stoplicht.

7. Energiepark
Groen stoplicht.

8. Werninkterrein
Dit project krijgt een oranje stoplicht. De gemeente heeft het ontwerp bestemmingsplan in het eerste kwartaal 2023 ter inzage gelegd. Het college heeft de gemeenteraad hierover per brief geïnformeerd. Ook heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd dat de start van de bouw uiterlijk een jaar later plaatsvindt. Het college heeft hiervoor het ministerie van BZK per brief verzocht de subsidievoorwaarden in het kader van woningbouwimpulsgelden op dit punt te herzien.

9. LEAD
Groen stoplicht.

10. Groenoord fase 2
Groen stoplicht.

11. Telderskade e.o.
Groen stoplicht.

12. Veilingterrein
Dit project krijgt een oranje stoplicht. Om te kunnen beoordelen of dit een haalbaar project zou kunnen worden, is onder andere analyse en onderzoek nodig van de ruimtelijke kaders ten behoeve van een nieuw bestemmingsplan. Ook is het de vraag onder welke voorwaarden extra verkeer kan worden afgewikkeld via de Lammenschansweg. Onderzoek daarnaar wordt onder de vlag van het mobiliteitsproject Herinrichting Lammenschansweg uitgevoerd in 2023.

13. Plesmanlaan 100 / Jacobs
Dit project krijgt een oranje stoplicht. Gemeente en initiatiefnemer Urban Interest hebben in 2022 de gesprekken over de anterieure en erfpachtovereenkomst voortgezet, maar nog niet kunnen afronden. Er resteren nog enkele punten. De verwachting is dat dit traject in het tweede kwartaal van 2023 kan worden afgerond met een getekende overeenkomst. Hierna kan het bestemmingsplan Plesmanlaan100 in procedure worden gebracht en kunnen de ontwerpomgevingsvergunning en het ontwerpbestemmingsplan op basis van het coördinatiebesluit van juni 2021 tegelijk ter visie worden gelegd. Met de getekende overeenkomst kan ook het kaderbesluit voor de herinrichting van de openbare ruimte verder worden voorbereid en ter besluitvorming aan de raad worden aangeboden, waarna de raad het bestemmingsplan kan behandelen.

14. Meerburg
Groen stoplicht.

Beleidsterrein 6D Energietransitie

6D1 Klimaatneutrale gebouwde omgeving in 2050	6D1.1 Meer energie besparen	✓
	6D1.2 Meer duurzame opwekking energie	✓
	6D1.3 Realisatie aardgasvrije stad	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 6D Energietransitie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

7

Jeugd en onderwijs

Jeugd en onderwijs

Programmanummer	7
Commissie	Onderwijs en samenleving
Portefeuille(s)	Kansengelijkheid, Jeugd en Onderwijs

De missie van het programma Jeugd en onderwijs luidt:
In Leiden krijgen kinderen en jongeren de kans gezond en veilig op te groeien in een stimulerende omgeving, zodat zij hun talenten kunnen ontwikkelen en volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen.
Stand van zaken bij Voortgangsrapportage
Specialistische jeugdhulp
Er zijn nog steeds wachtlijsten en dat is zorgelijk. Er is gestart met een integrale wachtlijstaanpak met als doel om de wachttijd in ieder geval voor de meest kwetsbare kinderen tot een minimum te beperken.
Leerlingenvervoer
Met ingang van het schooljaar 2022-2023 voert een andere exploitant het leerlingenvervoer uit. De kwaliteit van het vervoer is in de loop van de maanden toegenomen en voldoet.
Nieuwkomersonderwijs
Ieder kind heeft recht op onderwijs. Desondanks zijn in 2023 door het lerarentekort en het tekort in onderwijshuisvesting wachtlijsten voor het nieuwkomersonderwijs ontstaan. Nieuwkomerskinderen moeten hierdoor langer wachten voordat zij met hun schakelonderwijs kunnen beginnen. Deze wachtlijsten en de verwachte toename van het aantal anderstalige leerlingen in de Leidse regio vragen om aanpassingen in het scholenlandschap. Met het opschalen van dit type onderwijs verwachten wij tekorten bij onderwijskansenmiddelen en verder toenemende tekorten voor onderwijshuisvesting. De gemeente is hierover in gesprek met het onderwijs, de VNG en OCW. De gemeente is er wel in geslaagd om de onderwijsvraag voor kinderen uit Oekraïne snel in te vullen.

3.7.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 7A Jeugd

Doel	Prestatie	
7A1 Een krachtige pedagogische samenleving	7A1.1 Betrekken van de jeugd via jeugdparticipatie	✓
	7A1.2 Waarborgen kwaliteit (openbare) speelruimte	✓
	7A1.3 Ondersteunen spelbevordering	✓
7A2 Goede (gebiedsgerichte) ondersteuning en hulp aan jeugd en gezin	7A2.1 Vanuit het CJG organiseren van jeugdhulp door middel van jeugdteams	✓
	7A2.2 Vanuit het CJG organiseren van informatie en advies en opvoedingsondersteuning	✓
	7A2.3 Vanuit het CJG organiseren van jeugdhulp door middel van jeugd & gezinsteams	✓
7A3 Goede specialistische hulp beschikbaar	7A3.1 Het organiseren van specialistische jeuqdhulp	÷

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7A Jeugd

7A2.1 Vanuit het CJG organiseren van jeugdhulp door middel van jeugdteams
Begin 2023 was het managementteam compleet, waardoor voor alle delen van de opdracht een verantwoordelijke manager beschikbaar is. Een zorg blijft de tekorten op de arbeidsmarkt om voldoende medewerkers aan te trekken en te behouden. De POH-Jeugd is op bijna alle huisartsenpraktijken gestart.

7A3.1 Het organiseren van specialistische jeugdhulp
Om de wachtlijsten tegen te gaan, wordt sinds 2023 gewerkt met een integrale wachtlijstaanpak waar dit voorheen slechts incidenteel of voor bepaalde doelgroepen het geval was. Ook zien we de eerste positieve resultaten van de Regionale Experttafel voor complexe casuïstiek, die per 1 oktober 2022 is gestart. Aanbieders werken daarin samen om voor de meest complexe casussen een maatwerkoplossing te creëren, zodat bijvoorbeeld uithuisplaatsing kan worden afgewend. In het eerste kwartaal van 2023 is voor 8 gezinnen een dergelijke maatwerkaanbod gerealiseerd en is in 88 casussen consultatie, advies en/of zorgbemiddeling geboden.

Beleidsterrein 7B Peuterspeelzalen en kinderopvang

Doel	Prestatie	
7B1 Kwalitatief goed en toegankelijk aanbod van kindercentra	7B1.1 Zorg dragen voor voldoende aanbod peuterspeelzaalwerk	✓
	7B1.2 Waarborgen kwaliteit kinderopvang / peuterspeelzalen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7B Peuterspeelzalen en kinderopvang

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 7C Onderwijsbeleid

Doel	Prestatie	
7C1 Gelijke kansen voor kinderen en jongeren	7C1.1 Waarborgen van aanbod, kwaliteit en deelname aan voor- en vroegschoolse educatie	✓
	7C1.2 Stimuleren hoogwaardig taalaanbod op onderwijskansenscholen	✓
	7C1.3 Bevorderen van ouderbetrokkenheid bij doelgroepkinderen	✓
7C2 Goede onderwijs-ondersteuning en samenwerking in het onderwijs	7C2.1 Ondersteunen zorg voor leerlingen met specifieke behoeften	✓
	7C2.2 Stimuleren samenwerking en voorzieningen in het onderwijs	✓
7C3 Als Kennisstad toekomstbestendig onderwijs bevorderen met extra aandacht voor duurzaamheid, internationalisering en talentontwikkeling.	7C3.1 Stimuleren van een duurzame rijke leeromgeving waarin leerlingen en onderwijsprofessionals hun eigen talenten kunnen ontwikkelen met aandacht voor een doorlopende leerlijn	✓
	7C3.2 Stimuleren dat leerlingen worden voorbereid op een internationale samenleving	✓
	7C3.3 Bevorderen van toekomstgerichte talentontwikkeling door samenwerking van onderwijs met bedrijven en instellingen.	✓
7C4 Zoveel mogelijk leerlingen volgen onderwijs en halen een startkwalificatie of het verwerven van een werkplek	7C4.1 Sturing geven aan projecten die zich richten op het behalen van een startkwalificatie, terugkeer naar het onderwijs (ook voor thuiszitters) of het verwerven van een werkplek	✓
	7C4.2 Tegengaan verzuim leerplichtigen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7C Onderwijsbeleid

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 7D Onderwijshuisvesting

Doel	Prestatie	
7D1 Goede kwantiteit en kwaliteit van onderwijshuisvesting	7D1.1 Realisatie van nieuwbouw, uitbreiding en vervanging van lesgebouwen en gymnastieklokalen	÷
	7D1.2 In stand houden van de bestaande gebouwenvoorraad door onderhoud en aanpassingen	✓
	7D1.3 Uitvoering van de overige wettelijke taken zoals ozb, schadeherstel en bekostiging gymnastiekonderwijs	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7D Onderwijshuisvesting

7D1.1 Realisatie van nieuwbouw, uitbreiding en vervanging van lesgebouwen en gymnastieklokalen
In februari 2023 is de nieuwbouw van het schoolgebouw voor de twee basisscholen De Tweemaster en Kwintijn (voorheen De Meerpaal) aan het Broekplein opgeleverd. Vanwege de stijging van de prijzen van bouw- en materiaalkosten is in afstemming met de schoolbesturen besloten tot een herwaardering van fase 1, 2 en 3 van het Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP). In januari 2023 is de opdracht verstrekt voor de begeleiding van het traject voor de herwaardering van het IHP wat later dit jaar aan de Raad wordt gepresenteerd.

8

Cultuur, sport en recreatie

Cultuur, sport en recreatie

Programmanummer	8
Commissie	Onderwijs en Samenleving, Werk en Middelen
Portefeuille(s)	Energie, Werk en Inkomen en Cultuur Economie, Kennis, Sport en Gezondheid Bestuur, Veiligheid en Handhaving Klimaat, Mobiliteit en Financiën

3.8.1 Doelenbomen

De missie van het programma Cultuur, sport en recreatie luidt: Cultuur, cultuurhistorie, sport, recreatie en evenementen vormen een belangrijk deel van het stadsklimaat, dragen bij aan de ontwikkeling van alle Leidenaren en maken deelname aan het maatschappelijke leven voor jong en oud toegankelijk. Dat is van grote waarde voor de versterking van de aantrekkelijkheid van de stad voor bewoners en bezoekers. In de gezonde stad hebben mensen de ruimte om te sporten en te bewegen.

Stand van zaken bij **Voortgangs**rapportage

Cultuur, erfgoed en recreatie

Bezoekersaantallen
Sommige culturele instellingen, zoals een deel van de Leidse musea, de Leidse Schouwburg-Stadsgehoorzaal en de Pieterskerk geven aan nog last te hebben van de na-ijleffecten van corona en zien dit terug in hun eerste bezoekersaantallen begin dit jaar. Bij Molen de Valk geven de bezoekersaantallen in Q1 (laagseizoen) juist een hoopvolle indicatie voor het hoogseizoen.

Uitvoeringsagenda cultuur
In Q1 is door de 6 grote gesubsidieerde culturele instellingen (C6) gewerkt aan een uitvoeringsagenda voor dit jaar. Deze verschijnt in Q2 en bouwt voort op de uitvoeringsagenda van 2022.

Nieuwe subsidieregeling cultuur
In februari 2023 is een vernieuwde subsidieregeling voor cultuur ingegaan. Deze bevat drie nieuwe onderdelen; Cultuur lokaal en inclusief, Leidse makers projecten en Kennis en Cultuur.

Cultuur / erfgoed en kennisstad
In het kader van de pijler Cultureel Erfgoed van Kennisstad verkennen we hoe de samenwerking tussen musea, universiteit/kennisinstellingen en gemeente en stadspartners te versterken.

BplusC
Medio februari 2023 is de nieuwe directeur/ bestuurder gestart bij BplusC. BplusC zal verder vorm en inhoud geven aan het in oktober 2022 ingediende concept meerjarenbeleidsplan. Het definitieve plan wordt uiterlijk 1 oktober 2023 vastgesteld. Pas na vaststelling van een meerjarenbeleidsplan- en begroting kan een meerjarige uitvoeringsovereenkomst worden gesloten.
De wensen en bedenkingprocedure huisvesting bibliotheek wordt in april doorlopen.

Cultuureducatie
In Q1 hebben scholen net zo veel workshops (Verwonder om de Hoek) geboekt als over heel 2022. De scholen richten hun blik weer naar buiten.

Evaluatie Leidens Ontzet
Uit de evaluatie van Leidens Ontzet 2022 (Q1 2023) bleek dat het voor bewoners en bezoekers een veilige, rustige editie is geweest waar de leefbaarheid en veiligheid grotendeels gewaarborgd is. Onderdeel van de evaluatie was een door de gemeente op LeidenDoeMee uitgezette enquête. Hieruit bleek het feest door de bewoners en bezoekers echter ook als niet levendig genoeg beoordeeld, met als wens om de komende editie weer meer toe te staan in de stad. Wij kijken terug op een prettige, goed beheersbare en veilige viering. Maar wij zijn ook van mening dat de ervaringen van dit jaar hebben geleerd dat er rond de Nieuwe Rijn meer feestelijke activiteiten mogelijk zouden moeten zijn. Daar zal in de voorbereiding voor Leidens Ontzet 2023 rekening mee worden gehouden.

Sport

Ophoging inkomensgrens Jeugdfonds sport en cultuur
Met ingang van 1 januari 2023 hebben we de inkomensgrens voor het Jeugdfonds Sport & Cultuur verhoogd naar 140% van het sociaal minimum. Hierdoor wordt deelname aan sport toegankelijker voor een nog grotere groep Leidenaars. Dit draagt bij aan onze doelstelling om meer Leidenaars meer te laten sporten en bewegen.

Zwembad en Ijshal De Vliet en Sportcentrum 1574
De vaststelling van het Uitvoeringsbesluit voor de inrichting van de openbare ruimte Sportpark De Vliet is gepland in de raad in de zomer van 2023. Parallel zal de aanbesteding van de openbare ruimte starten, zoals ook bij het Sportcentrum 1574 heeft plaatsgevonden. De feitelijke aanleg van de openbare ruimte vindt gefaseerd plaats, zodat het gebruik van het bestaande buitenbad, het nieuwe binnenbad, de ijshal De Vliet en

bestaande gebruikers Bastion en Scylla met zo min mogelijk hinder door kan gaan. De complete oplevering van de buitenruimte Sportpark De Vliet is gepland in het voorjaar 2024.

De oplevering van het Sportcomplex 1574 is, mede als gevolg van langere levertijden, enkele weken vertraagd en is nu gepland 4 augustus 2023. De voorbereidingen voor ingebruikname kunnen echter al eerder starten en ook de aanleg van de buitenruimte, waarvoor in maart 2023 het uitvoeringsbesluit is vastgesteld, zal voor de bouwvakantie worden afgerond. De ingebruikname van Sportcomplex 1574 kan derhalve volgens de oorspronkelijke planning plaatsvinden na de zomervakantie.

Voor de opening van beide sportcomplexen worden een feestelijk programma opgesteld in samenwerking met Leidse sportverenigingen.

Verduurzaming en energielasten
Op 31 januari 2023 hebben wij besloten de gemeentelijke halogeen veldverlichting versneld te vervangen door LED. Hiermee helpen we sportverenigingen om hun energieverbruik en daarmee hun energielasten te verminderen. Tevens is besloten een Subsidieregeling eenmalige gedeeltelijke energiecompensatie voor verenigingen en stichtingen vast te stellen, waarbij invulling wordt gegeven aan onderdeel I van het verzamelamendement vrije invulling concernreserve (A.22.0057/01).

Beleidsterrein 8A Cultuur

Doel	Prestaties	
8A1. 1. Sterke culturele basisinfrastructuur, voor alle hierbij behorende prestaties kwalitatief hoogstaand, divers en inclusief	8A1.1. Ondersteunen en mogelijk maken voorstellingen en optredens podiumaanbod	÷
	8A1.2 Ondersteunen en mogelijk maken museaal aanbod	÷
	8A1.3 Ondersteunen en mogelijk maken educatief aanbod	✓
	8A1.4 Ondersteunen en mogelijk maken beeldende kunst (in de openbare ruimte)	✓
	8A1.5 Ondersteunen amateurkunstverenigingen	✓
	8A1.6 Ondersteunen lokale media	✓
	8A1.7 Ondersteunen projecten voor diversiteit, toegankelijkheid, ander publieksbereik, spreiding in de stad	✓
	8A1.8 Exploitatie Stedelijk museum De Lakenhal	÷
8A2. Cultuur draagt bij aan maatschappelijke doelen door culturele activiteiten	8A2.1 Stimuleren en ondersteunen netwerkvorming en kennisontwikkeling cultuur- en zorgsector	✓
	8A2.2 Stimuleren en ondersteunen dat cultuur bij draagt bij aan integratie nieuwkomers	✓
	8A2.3 Onderzoek en stimuleren grotere toegankelijkheid cultuur voor smalle beurs en jongeren	✓
8A3. Leiden onderscheidt zich (inter)nationaal met kennis en cultuur	8A3.1 Versterken unieke weefsel kennis en cultuur	✓
	8A3.2 Cultuureducatie icm natuur- en milieueducatie om de hoek	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8A Cultuur

8A1.1. Ondersteunen en mogelijk maken voorstellingen en optredens podiumaanbod
Podia hebben nog steeds te maken met de na-ijl-effecten van corona. De jongeren keren wel terug naar poppodia. Theater Ins blau trekt inmiddels ook een jonger publiek. Bij de Leidse Schouwburg / Stadsgehoorzaal blijft het bezoek nog wat achter.

8A1.2 Ondersteunen en mogelijk maken museaal aanbod
De gemeentelijk gesubsidieerde musea geven aan in 2023 nog na-ijleffecten van corona te verwachten en zien hun bezoekersaantallen slechts traag weer opklimmen. Extra aandacht gaat bij deze musea daarom uit naar publieksbereik en bijzondere doelgroepen.

8A1.4 Ondersteunen en mogelijk maken beeldende kunst (in de openbare ruimte)
Het geheel van de prestatie staat op groen. Eén kunstwerk vraag om nadere toelichting. Het lichtkunstwerk To Breathe Leiden van Kimsooja is opnieuw onderzocht op lichtsterkte door de Omgevingsdienst West-Holland. Klachten van voorbijgangers en de rederijen in combinatie met de uitkomst van het rapport vragen om een

aanpassing aan de lichten van het kunstwerk. Dit wordt met de kunstenaar besproken en Q1 2023 uitgevoerd om verdere overlast te voorkomen.

8A1.8 Exploitatie Stedelijk museum De Lakenhal
Waarschijnlijk haalt Museum De Lakenhal dit jaar nog niet het gemiddeld aantal bezoekers van 85.000 van voor de coronacrisis. Wel verwacht het museum dit jaar 65.000 bezoekers te ontvangen, 10.000 meer dan in 2022.

Beleidsterrein 8B Cultureel erfgoed

Doel	Prestatie	
8B1 Het Leids verleden wordt duurzaam ingezet als onderscheidende kracht: kennis en collecties op het gebied van cultureel erfgoed zijn bruikbaar voor diverse groepen en het cultureel erfgoed wordt behouden voor toekomstige generaties. Leiden staat met al haar erfgoedkennis en –collecties nationaal en internationaal aan de top (ambitie I); Leiden wil haar historische omgevingskwaliteit behouden, benutten en versterken voor een aantrekkelijke, vitale en toekomstbestendige stad (ambitie II); Leiden bruist van erfgoedbeleving voor en door bewoners en bezoekers (ambitie III).	8B1.1 Exploitatie en beheer Erfgoed Leiden en Omstreken	✓
	8B1.2 Exploitatie en beheer Molen de Valk	✓
	8B1.3 Toezicht en handhaven monumenten	✓
	8B1.4 Uitvoeren erfgoedbeleid met partners	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8B Cultureel erfgoed

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 8C Sport

Doel	Prestaties	
8C1 Leiden heeft aantrekkelijke, duurzame en multifunctionele sportvoorzieningen	8C1.1 Exploiteren, beheren en onderhouden van de gemeentelijke sportaccommodaties	✓
	8C1.2 Uitvoering geven aan het sportaccommodatieplan v.w.b. de jaarschijf 2021	✓
8C2. Iedere Leidenaar heeft een gezonde en actieve leefstijl	8C2.1 Leidenaars bewegen voldoende	✓
	8C2.2 Leiden heeft sterke toekomstbestendige sportverenigingen	✓
8C3. De fysieke leefomgeving bevordert sporten, spelen en bewegen	8C3.1 De openbare ruimte is beweegvriendelijk	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8C Sport

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 8D Recreatie

Doel	Prestatie	
8D1 Voldoende recreatieve mogelijkheden voor Leidenaren	8D1.1 Beheer en exploitatie van Jeugddorp Zuid-West	✓
	8D1.2 Beheer en exploitatie van volkstuinen	✓
	8D1.3 Verstrekken van subsidie aan amateurtuinders	✓
8D2 Voldoende onderscheidende evenementen ter versterking van de levendigheid in de stad, het aantrekken van extra bezoekers en versterking van de lokale economie	8D2.1 Evenementencoördinatie	✓
	8D2.2 Be/afhandelen van aanvragen evenementenvergunning	✓
	8D2.3 Ondersteunen van de drie grootschalige en overige evenementen	✓
	8D2.4 Verstrekken van evenementensubsidie	✓
	8D2.5 Meerjarige resultaatafspraken met organisatoren van identiteitversterkende evenementen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8D Recreatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

9

Maatschappelijke ondersteuning

Maatschappelijke ondersteuning

Programmanummer	9
Commissie	Onderwijs en Samenleving
Portefeuille(s)	Economie, Kennis, Sport en Gezondheid Wonen, Bouwen en Welzijn

De missie van het programma Maatschappelijke ondersteuning luidt:
De gemeente Leiden wil een stad zijn waarin alle mensen, inclusief die met een zorgbehoefte, actief kunnen participeren en zelf de regie in handen hebben bij de wijze waarop hun zorgbehoefte wordt vervuld. Het gemeentelijke beleid is gericht op het activeren van mensen om hen in staat te stellen zelf deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast organiseren we een vangnet voor de ondersteuning van zeer kwetsbare burgers die onvoldoende in staat zijn om voor zichzelf te zorgen.
Stand van zaken bij Voortgangsrapportage
Leiden Inclusief
Naast de uitvoering van de acties uit het oorspronkelijke Programmaplan is gestart met de voorbereiding voor het stilstaan bij de afschaffing van de Slavernij. Dat is in 2023 150 jaar geleden.
Oekraïners, Statushouders en Asielzoekers
De toenemende taakstelling vanuit de opgave voor huisvesting statushouders, de opvang van asielzoekers met de komst van het asielzoekerscentrum en de opvang van Oekraïense ontheemden leidt tot druk op voorzieningen in het sociaal domein. Specifiek op het gebied van inburgering en onderwijs ervaren wij uitdagingen. We treffen extra maatregelen en zijn genoodzaakt keuzes te maken om te zorgen dat deze voorzieningen zo goed mogelijk op peil blijven.
Kansengelijkheid
In 2023 schrijven we een visiedocument Gelijke kansen-aanpak voor kinderen, jongeren en jongvolwassenen van 0 tot 27.
Preventie en herstel t.a.v. verslaving en dak- en thuisloosheid
Vanwege de decentralisatie van de maatschappelijke zorg in de Leidse Regio per 1-1-2023 wordt een nieuw preventieplan dakloosheid opgesteld.
Beschermd wonen
De wachtlijsten voor Beschermd Wonen zijn nog steeds hoger dan gewenst. Een van de uitgangspunten van de doordecentralisatie is om deze wachtlijst omlaag te krijgen. Op deze korte termijn is dat effect nog niet te zien.
Gezondheid
In 2022 heeft de kick-off van het Healthy Society Center (HSC) plaatsgevonden. In het HSC wordt gewerkt aan het terugdringen van gezondheidsverschillen. De voorbereiding voor de eerste activiteiten vindt momenteel plaats.
Eerstelijnsgezondheidszorg
Er is een werkgroep opgericht om de problematiek rond de huisvesting van huisartsenzorg te analyseren. Op basis van deze analyse heeft het college besloten de sector ruimtelijk en organisatorisch te ondersteunen. De ruimtelijke ondersteuning bestaat uit het aansturen op het toevoegen van ruimte voor de eerstelijnszorg bij grotere bouwprojecten en afspraken hierover te borgen. De organisatorische ondersteuning bestaat uit het opzetten van een makelpunt, dat het bijeenbrengen van vraag en aanbod van locaties aanjaagt. Het makelpunt is voorzien voor de duur van één jaar tot circa medio mei 2024.
Aanpak multiprobleemgezinnen
De werkagenda Integrale Dienstverlening Sociaal Domein 2023 is opgesteld. De aanpak multiprobleemgezinnen is daar een onderdeel van. We richten een leercirkel in voor het verder versterken van de procesregie en te komen tot samenwerkingsafspraken met betrekking tot op- en afschalen. Dit alles met als doel om tot doorbraken te komen bij multiprobleemgezinnen.

3.9.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 9A Sociale binding en participatie

Doel	Prestatie	
9A1 Sociale binding en participatie van inwoners is hoog	9A1.1 Doen organiseren van een passend voorzieningenaanbod dat aansluit op de sociale situatie van de wijk	✓
	9A1.2 Doen organiseren van activiteiten die maatschappelijke participatie bevorderen en sociaal isolement voorkomen	✓
	9A1.3 Doen bevorderen van cliëntbetrokkenheid en publieksparticipatie op het gebied van maatschappelijke ondersteuning	✓
	9A1.4 Opdracht geven voor het uitvoeren van de vijf basisfuncties voor lokale ondersteuning van vrijwilligerswerk	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 9A Sociale binding en participatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 9B Preventie

Doel	Prestaties	
9B1 Inwoners zijn zo zelfredzaam mogelijk	9B1.1 Organiseren van een samenhangend aanbod van informatieverstrekking, advies en clientondersteuning	✓
9B2 Gezondheidsproblemen worden voorkomen	9B2.1 Uitvoeren van wettelijke taken basisgezondheidszorg	✓
9B3 Iedere Leidenaar heeft een gezonde en actieve leefstijl	9B3.1 Leidenaars hebben kennis van een gezonde en actieve leefstijl	✓
	9B3.2 Leidenaars gaan verantwoord om met genotmiddelen	✓
	9B3.3 Leidenaars hebben een gezond gewicht	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 9B Preventie
Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 9C Ondersteuning

Doel	Prestatie	
9C1 Integraal zorg en ondersteuning op maat	9C1.1 Organiseren toegang zorg en welzijn doormiddel van Sociaal wijkteams	✓
9C2 Mensen met een beperking zijn in staat zelfstandig te leven	9C2.1 Organiseren van een samenhangend en passend aanbod van algemene Wmo-voorzieningen	✓
	9C2.2 Organiseren van een samenhangend en passend aanbod van maatwerk Wmo-voorzieningen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 9C Ondersteuning

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 9D Kwetsbare groepen

Doel	Prestatie	
9D1 Stabiele leefsituatie voor kwetsbare groepen	9D1.1 Uitvoering geven aan preventie en herstel t.a.v. verslaving en dak- en thuisloosheid	÷
	9D1.2 Uitvoering geven aan toeleiding naar zorg van mensen met verslavings- en psychiatrische problematiek en begeleiding van ex-gedetineerden en vreemdelingen in nood	✓
	9D1.3 Uitvoering geven aan opvang en huisvesting van kwetsbare groepen	✓
	9D1.4 Uitvoering geven aan beschermd wonen	÷
9D2 Verminderen van (de gevolgen van) huiselijk geweld	9D2.1 Uitvoering geven aan maatregelen die het voorkómen van geweld in huiselijke kring, het stoppen van geweld en het herstel van veiligheid in het huishouden of gezin bevorderen	✓
	9D2.2 Uitvoering geven aan opvang van slachtoffers van geweld in huiselijke kring	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 9D Kwetsbare groepen

9D1.1 Uitvoering geven aan preventie en herstel t.a.v. verslaving en dak- en thuisloosheid
Het aantal dak- en thuislozen neemt toe. De bestaande preventiemaatregelen in Leiden vinden doorgang en worden aangescherpt. Vanwege de decentralisatie van de maatschappelijke zorg in de Leidse Regio per 1-1-2023 wordt een nieuw preventieplan dakloosheid opgesteld als onderdeel van het werkprogramma Maatschappelijke Zorg Leidse Regio. Het preventieplan dat wordt opgesteld voor de Leidse Regio is met name bedoeld om te zien of de bestaande preventiemaatregelen voldoende, effectief, in samenhang en voor de gehele Leidse Regio zijn. Voorbeelden van al bestaande preventiemaatregelen zijn afspraken met corporaties over het voorkomen van huisuitzettingen en het bemoeizorgteam.

9D1.4 Uitvoering geven aan beschermd wonen
Er is hard gewerkt om de wachtlijst voor beschermd wonen te verkorten, maar deze is helaas nog steeds lang. Er zijn extra plekken gecreëerd in de regio Holland Rijnland en er komen de komende jaren nog meer plekken bij. Daarnaast ligt er nu meer nadruk op doorstroom en herstel. Dit heeft in het bijzonder de aandacht gehad in de inkoop van deze zorg per 2023. De effecten hiervan zijn in 2022 nog niet zichtbaar geweest. In 2022 is de Maatschappelijke zorg aanbesteed voor zowel de regionale (BW) voorzieningen (Holland Rijnland) als voor de (BW) voorzieningen in de Leidse Regio. In deze aanbesteding is ingezet op voldoende, passende en tijdig beschikbare zorg.

Voor de specialistische regionale opvang is een uitbreidingsopgave van ongeveer 20 plekken geformuleerd, die op korte tot middellange termijn gerealiseerd gaan worden. Binnen het regionaal programma team HR wordt in gezamenlijkheid met alle regio's de op- en afbouw opgave de komende tijd opgepakt.

10

Werk en inkomen

Werk en inkomen

Programmanummer	10
Commissie	Werk en Middelen
Portefeuille(s)	Energie, Werk en Inkomen en Cultuur Kansengelijkheid, Jeugd en Onderwijs

De missie van het programma Werk en inkomen luidt:
De gemeente Leiden stimuleert haar inwoners om door werk zelfstandig in het bestaan te voorzien, bevordert maatschappelijke participatie en biedt waar nodig een financieel vangnet.
Stand van zaken bij Voortgangsrapportage
Individuele bijzondere bijstand
Door de uitbreiding van de bijzondere bijstand met de bijzondere bijstand voor energiekosten heeft de afhandeling binnen de wettelijke termijn onder druk gestaan, inmiddels is dit niet meer aan de orde.
Re-integratie en participatievoorzieningen
Sinds januari 2023 is een duidelijke toename van het aantal aanmeldingen bij DZB te zien. De verwachting is dat deze stijgende lijn doorzet. Uit een bestandsanalyse uit 2022 bleek dat de mensen die nu worden aangemeld bij DZB voor een re-integratietraject minder mogelijkheden hebben en dat er intensievere trajecten nodig zijn. Het aanbod van re-integratietrajecten en de werkwijze bij de intake is daarop aangepast. De samenwerking met andere organisaties (o.a. dagbesteding en stadspartners) wordt versterkt. Het aantal plaatsingen in beschut werk neemt daardoor toe.
Volwasseneneducatie
In Q1 is door de regio besloten om de opdracht aan de gegunde taalaanbieders (NL-training, Sagenn en Toptaal) met in totaal € 200.000 te verhogen in 2023 en 2024. In 2023 ging de specifieke uitkering educatie in het kader van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs, die Leiden als contactgemeente van de arbeidsmarktregio Holland Rijnland krijgt voor educatietrajecten, namelijk met 15% omhoog naar een totaal van €1.951.871 (een ophoging van € 256.444). Hetzelfde bedrag wordt ook in 2024 beschikbaar gesteld. Van deze ophoging wordt € 200.000 toegevoegd aan de contracten met de gegunde aanbieders en € 56.444 in reserve gehouden voor de onverwachte ontwikkelingen.
DZB
Sinds januari 2023 is er een duidelijke stijging te zien in het aantal aanmeldingen bij DZB.

3.10.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 10A Arbeidsparticipatie

Doel	Prestatie	
10A1 Leidenaren hebben werk en zijn daardoor minder uitkeringsafhankelijk	10A1.1 Inzetten van re-integratie en participatievoorzieningen	✓
	10A1.2 Aanbieden volwasseneneducatie	✓
	10A1.3 Inzetten dienstverlening voor jongeren, statushouders en migranten	✓
10A2 Mensen met loonwaarde onder het wettelijk minimumloon werken zo regulier mogelijk	10A2.1 Inzetten sociale werkvoorziening	✓
	10A2.2 Inzetten beschut werk	✓
	10A2.3 Inzetten loonkostensubsidie	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 10A Arbeidsparticipatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Doel	Prestatie	
10B1 Minima doen mee in de samenleving en raken niet in een sociaal isolement	10B1.1 Uitvoeren declaratieregeling en behandelen aanvragen overige participatie bevorderende voorzieningen	✓
10B2 Armoedebestrijding	10B2.1 Behandelen aanvragen individuele bijzondere bijstand en individuele inkomenstoeslag	✓
	10B2.2 Verstrekken (bijdrage in) premie Collectieve Ziektekostenverzekering Minima	✓
	10B2.3 Verstrekken tegemoetkoming kinderopvang op Sociaal Medische Indicatie	✓
	10B2.4 Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	✓
	10B2.5 Subsidies minimabeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 10C Inkomensvoorzieningen

Doel	Prestatie	
10C1 Leidenaren (18 t/m AOW-leeftijd) voor wie een financieel vangnet nodig is, ontvangen inkomensondersteuning	10C1.1 Behandelen aanvragen en beheer uitkeringen Participatiewet, Ioaw, Ioaz, Bbz- inkomensvoorzieningen	✓
	10C1.2 Uitvoeren fraudepreventie en opsporen uitkeringsfraude	✓
	10C1.3 Uitvoeren terugvordering en verhaal	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 10C Inkomensvoorzieningen

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 10D Schuldhulpverlening

Doel	Prestatie	
10D1 Het ontstaan dan wel escalatie van problematische schuldensituaties is voorkomen	10D1.1 Uitvoeren van vroegsignalering, preventieve maatregelen, stabilisatietrajecten en budgetbeheer	✓
10D2 Problematische schuldensituaties zijn beheersbaar gemaakt en (zo mogelijk) opgelost	10D2.1 Uitvoeren schuldhulpverlening	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 10D Schuldhulpverlening

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Hoofdstuk 4

4 Paragrafen

4.1 Plankosten

Beheersing plankosten
De huidige opzet van plankosten heeft tot doel plankosten zowel in de fase voor kaderbesluit als na kaderbesluit inzichtelijk te maken, teneinde de beheersbaarheid te waarborgen. Om dit blijvend te monitoren zijn er overzichten voor lijn- en projectmanagers om de uren en de euro's in te zien. Daarnaast zijn voor de plankostenteam personeelstarieven berekend en wordt de casuïstiek gevolgd op naleving van deze systematiek. Plankosten worden zo goed en sober mogelijk geraamd, bij de kosten wordt sluitende dekking aangegeven, er zijn heldere afspraken gemaakt tussen teams voor de inzet van capaciteit. Bij overschrijdingen van geraamde plankosten wordt een besluit tot aanvullende dekking gevraagd en de stand van het krediet plankosten in definitiefase wordt gevolgd. Monitoren, evalueren en bijsturen van plankosten is en blijft van essentieel belang voor optimale beheersing van projectkosten.
Plankosten krediet in definitiefase
In de bijgevoegde tabellen treft u de stand van het krediet plankosten in definitiefase. Dit krediet wordt gevoed door een jaarlijkse onttrekking aan de reserve bedrijfsvoering plankosten en is ingesteld vanuit het oogpunt van transparantie, monitoring en bewaking. Elke projectopdracht waarbij voor plankosten in definitiefase een beroep wordt gedaan op het krediet, wordt aan het college ter vaststelling aangeboden. Deze werkwijze is voor het bestuur een goede grondslag voor enerzijds een betere beheersing van plankosten en anderzijds voor prioritering van de projectenportefeuille. Ofwel: het bestuur geeft keer op keer bewust fiat aan het investeren van voorbereidingstijd in projecten en weet precies hoeveel geld hiermee gemoeid is.
Op het moment dat er een kaderbesluit wordt genomen, worden de plankosten meegenomen in de totale lasten van het project en vloeien de reeds gemaakte plankosten in één keer terug in de reserve. Indien een project geen doorgang vindt, kunnen de kosten uiteraard niet worden meegenomen in de totale projectkosten. In dat geval vindt er geen terugstorting plaats in de reserve en kan dat bedrag niet opnieuw beschikbaar worden gesteld. In beide gevallen zal het project na kaderbesluit worden afgerond en uit het krediet worden gehaald. Er resteert voor dit jaar nog een bedrag van circa € 1.534.613 voor de plankosten van nieuwe projecten in definitiefase (onderstaande tabel).

Totaal beschikbaar tot en met 2022 via begroting				€ 7.958.000
Opnieuw beschikbaar gesteld t/m 2022				€ 6.834.021
Reeds afgesloten projecten in definitiefase in voorgaande jaren incl. 2022				-€ 9.931.153
				€ 4.860.868
2023 Begroting uit de reserve plankosten				€ 598.000
Vooruitlopend op beschikbaar stellen via 2e technische wijziging 2023				€ 200.000
Totaal beschikbaar				€ 5.658.868

Projectomschrijving	Leids project of project Derden	B&W besluit	Uren tot kaderbesluit totaal	Begrote kosten tot kaderbesluit
Lopende projecten				
Renovatie Trien Semlerstraat	Leids project	BW18.0571	1.260	€ 129.150
Aanvullende uren trien Semlerstraat	Leids project	BW22.0473	656	€ 72.850
Diamantplein e.o.	Leids project	BW19.0333	1.610	€ 165.000

Projectomschrijving	Leids project of project Derden	B&W besluit	Uren tot kaderbesluit totaal	Begrote kosten tot kaderbesluit
Aanvullende uren Diamantplein e.o.	Leids project	BW20.0336	1.771	€ 186.000
2e Aanvullende uren Diamantplein e.o.	Leids project	BW21.0073	400	€ 42.000
Westerpoort (vh Paardenwei)	Leids project/ derden	BW19.0486	2.770	€ 283.925
Aanv. budget onderz. kn Westerpoort	Leids project/ derden	RB 20.0134	0	€ 32.348
Aanv. uren Westerpoort	Leids project/ derden	BW21.0129	2.829	€ 297.075
Aanv. budget onderz.kn. Westerpoort	Leids project/ derden	BW21.0129	0	€ 150.652
2e aanv. uren Westerpoort	Leids project/ derden	BW22.0252	2.892	€ 321.000
2e aanv. budget onderz.kn. Westerpoort	Leids project/ derden	BW22.0252	0	€ 79.000
3e aanv. uren Westerpoort	Leids project/ derden	BW22.0536	2.8571.802	€ 200.000
Wijksportpark De Mors	Leids project	BW21.0277	2.286	€ 240.000
Bedrijventerrein Vlietzone midden	Leids project	BW21.0279	2.857	€ 300.000
Bedrijventerrein Vlietzone midden onderzoekskn	Leids project	BW21.0279	0	€ 15.000
Herinrichting openbare ruimte Verbeekstraat	Leids project	BW21.0412	710	€ 74.500
Onderz. kn. herinr. OR Verbeekstraat	Leids project	BW21.0412	0	€ 6.000
Herontw. Rivierenbuurt in Meerburg	Leids project	BW22.0030	3.248	€ 341.000
Onderz. Kn. Herontw Rivierenbuurt in Meerburg	Leids project	BW22.0030	0	€ 219.000
Geb. visie Willem de Zwijgerlaan	Leids project	BW22.0290	3.018	€ 335.000
Geb. visie Willem de Zwijgerlaan onderzoekskosten	Leids project	BW22.0290	0	€ 75.000
Aanv. uren Willem de Zwijgerlaan	Leids project	BW23.0061	1.622	€ 180.000
Aanv. budget onderz.kn. Willem de Zwijgerlaan	Leids project	BW23.0061	0	€ 20.000
Parkeergarage M Kavels	Leids project	BW22.0458	468	€ 51.920
Onderzoekskosten parkeergarage M kavels	Leids project	BW22.0458	0	€ 201.800
Herhuisvesting muziekeducatie en - programmering	Leids project	BW22.0494	685	€ 76.035
Onderz. kn herhuisv. muziekeducatie en - progr.	Leids project	BW22.0494	0	€ 30.000
Totale onttrekking			30.883	€ 4.124.255
Resterende bedrag voor 2023				€ 1.534.613

Aanvraag onderweg, nog niet door college besloten				
Geen aanvragen onderweg				0
Totaal aan aanvragen onderweg				0
Resterend voor nieuwe aanvragen				€ 1.534.613

Plankosten reserve
Bij de instelling van de reserve bedrijfsvoering plankosten, waaruit het krediet plankosten definitiefase is gedekt, is vastgesteld dat deze primair bedoeld is voor dekking van de plankosten van projecten in definitiefase en secundair voor het oplossen van knelpunten met betrekking tot het uitvoering van deze systematiek.